

Ödünç Eşya Konuşmaları

Öğretmen yönergesi • 5–8. sınıf • Yaklaşık 30 dakika

Öğrenciler kişisel bir eşya için izin istemeyi, ret yanıtına saygı göstermeyi ve kararlaştırılan zamanda iade etmeyi dener. İzin sormak, izin verildiği anlamına gelmez. Konuşmada karşı tarafın yanıtı ve seçme hakkı korunur.

Ön hazırlık

Okulun ortak malzemesiyle öğrencinin kişisel eşyasını ayırın. Ortak araç eksikliğinin çözümünü çocukların birbirine eşya vermesine bırakmayın. Gerçek eşyaların el değiştirmesi gerekmez; yakın zamanda yaşanan bir anlaşmazlığı sınıf önüne taşımayın.

Okulda ortak malzeme için yardım istenecek kişi ve yol

Açık bir isteği karşılaştırma 5 dakika

“Şunu versene” ve “Cetvelini bu şekli çizerken kullanabilir miyim? Ders bitmeden masanda sana geri vereceğim” cümlelerini karşılaştırın. Eşya, kullanım ve iade zamanı anlaşılır olsun. Yanıt gelmeden eşya alınmaz.

Kartları hazırlama 8 dakika

İkililer üçüncü sayfadaki bir durumu seçsin. İlk üç dakikada iki kişinin cümlelerini hazırlasınlar. Kalan beş dakikada her durumdan bir örnek dinleyin. Yalnız isteyen cümlesini değil, eşya sahibinin yanıtını da alın.

Karşılıklı prova 7 dakika

İkinci sayfadaki diyaloglardan yararlanın. Rollerini değiştirin. Dinleyen kişi “Neye izin verildi, ne zaman iade edilecek?” sorularını yanıtlasın. “Sonra veririm” gibi belirsiz ifadeyi birlikte açıklığa kavuşturun.

Yeni durum ve kapanış 10 dakika

Altı dakika dördüncü sayfadaki yeni duruma, dört dakika gönüllü yanıtları konuşmaya ayırın. Kim daha nazik diye sıralamayın. İstek açık mı, yanıt bekleniyor mu, ret sonrası baskı duruyor mu ve iade anlaşılır mı diye bakın.

İzin Ret ve İade

Öğretmen için gerekçeli konuşma örnekleri

Cetvel şu anda kullanılıyor

Mert: “Cetvelini bu şekli çizerken kullanabilir miyim? Ders bitmeden geri vereceğim.” Ada: “Şimdi ben kullanıyorum, veremem.” Mert: “Tamam. Ortak cetvel için öğretmenime soracağım.” Ada gerekçe sunmak zorunda değildir; Mert başka yol arar.

İade zamanı açıklanıyor

Ada: “Renkli kalemimi bu dersin sonuna kadar verebilirim.” Mert: “Ders bitmeden masanda sana geri vereceğim.” Öğretmen: “Sonra derken hangi zaman?” sorusuyla belirsiz anlaşmayı somutlaştırabilir. İki kişi aynı zamanı anlasın.

İş uzadığında

Mert: “Söz verdiğim saat geldi, kalemini geri getiriyorum. Bir sonraki derste yeniden kullanabilir miyim?” Ada: “Sonraki derste bana gerekiyor.” Mert: “Anladım, başka bir kalem bulacağım.” Kullanım süresi tek taraflı uzatılmaz.

Öğretmenin tamamlayacağı noktalar

Bir başkası eşyanın sahibi adına izin veremez. “Bir kerecik” diyerek ısrar etmek veya vermeyeni arkadaş grubundan uzaklaştırmak seçim hakkını zedeler. Zarar ya da kayıp varsa çocuklar sınıfta bedel belirlemez; yetişkin desteğiyle okulun uygun yolu izlenir.

Gözlediğim konuşma ve bir sonraki denemede vereceğim destek

Gözlem örneği: “Ret yanıtından sonra yeniden ısrar etti. Ortak araç için yardım isteme yolunu hatırlattığımda yeni cümle kurabildi.” Tek bir provadan kişilik sonucu çıkarılmaz.

Kaynak dayanağı

CCI, atılğan iletişimi kişinin görüşünü açık ve doğrudan ifade ederken başkalarının haklarına saygı göstermesiyle açıklar. Buradaki öğrenci durumları iletişim provasıdır; klinik egzersiz veya değerlendirme aracı değildir.

Kaynaklar

İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü (2026), Yerel hedef çalışmaları
Orhaneli RAM (2026), Bursa ili yerel hedefi Sınır Koyma
Centre for Clinical Interventions (2019), Assertiveness
Belge bağlantıları: <https://blogpdr.com/ortaokul-odunc-esya-etkinligi/>

Bir Konuşmayı Tamamlayalım

Öğrenci kartları • İki kişinin de yanıtını düşün

Cetvele şimdi ihtiyaç var

Mert çizim için Ada'nın cetvelini istiyor. Ada cetvelini kullanıyor ve vermek istemiyor. Mert isteğini nasıl sorabilir? Ada ret yanıtını nasıl verir? Mert başka hangi yolu seçer?

İki kişinin söyleyebileceği cümleler

Kalem ders sonuna kadar verildi

Ada renkli kalemini bu dersin sonuna kadar verebileceğini söylüyor. Mert ne zaman ve nerede geri vereceğini nasıl açıklar?

Karşılıklı konuşma

Söz verilen zaman geldi

Mert'in işi bitmedi. Kalemi geri vereceğini söylediği zaman geldi. Ada sonraki derste kalemini kullanacak. Mert ne yapar ve ne söyler?

İade ve yeni yanıt

Bir kartı seçip rol değiştirebilirsiniz. Canlandırmak yerine yazarak da katılabilirsiniz. Gerçek bir anlaşmazlığı anlatmanız gerekmiyor.

İzin Verilmeden Alamam

Öğrenci için yeni durum ve kısa değerlendirme

Yeni durum

Eylül'ün masasındaki yapıştırıcıya ihtiyaç var. Eylül sınıfta değil. Bir arkadaşı "Alabilirsin, o bir şey demez" diyor. Sınıfta öğretmenin sorumluluğunda ortak malzeme de bulunuyor.

Kimin iznine ihtiyaç var ve Eylül yokken hangi yol seçilebilir

İstediğim eşya verilmeyince söyleyebileceğim cümle

İade zamanını açıkça belirten bir konuşma

Konuşmayı kontrol edelim

Ne istendiği belli mi? Eşya sahibinin yanıtı bekleniyor mu? Retten sonra baskı sürüyor mu? İade zamanı ve yeri iki kişi için de açık mı?

Bir sonraki konuşmamda açıklığa kavuşturacağım bilgi

Bir eşya zarar görür veya kaybolursa bunu saklamak yerine öğretmenden yardım iste. Kendi başına para ya da ceza anlaşması yapman beklenmez.